

KONU 2: MUSTAFA KEMAL'İN EĞİTİM HAYATI

***Mahalle Mektebi:** Mustafa, önce annesinin isteđiyle mahalle mektebine gitti.

***Şemsi Efendi İlkokulu:** Babasının yönlendirmesi ile Mahalle Mektebi'nde modern eğitim uygulanmadığından Şemsi Efendi İlkokuluna başladı. Şemsi Efendi İlkokuluna devam ederken babasını kaybetti. Bunun üzerine kısa bir süre öğrenimine ara vermek zorunda kaldı.

Babasının ölümüyle aile zor durumda kaldı. Zübeyde Hanım, oğlu Mustafa ve kızı Makbule ile birlikte Selanik yakınlarında çiftlik işleten kardeşinin yanına *gitti*.

***Selanik Mülkiye Rüştiyesi:** Mustafa'nın öğrenim görmemesi annesini çok üzüyordu. Bu nedenle Zübeyde Hanım oğlunu öğrenimine devam etmesi için tekrar Selanik'e gönderdi. Mustafa, Selanik'te Mülkiye Rüştiyesine (sivil ortaokul) yazıldı (1892).

***Selanik Askeri Rüştiyesi:** Mustafa Kemal'in arzusu asker olmaktı. Askerî okul sınavına girdi ve başarılı oldu. Selanik Askerî Rüştiyesine (Selanik Askerî Ortaokulu) kaydoldu.

Mustafa bu okulda, zekâsı ve üstün yetenekleriyle öğretmenlerinin sevgisini kazandı.

Doğduğunda kendisine "Mustafa" adı verilmişti. "Kemal" adını ise bu okuldaki matematik öğretmeninden almıştır.

***Manastır Askerî İdadisi:** Mustafa Kemal, Selanik Askerî Rüştiyesini bitirince Manastır Askerî İdadisine yazıldı (1895).

Manastır kenti ve girdiği bu okul Mustafa Kemal'in ülke sorunları, Vatan şairi **Namık Kemal**'den vatan ve millet sevgisi, **Mehmet Emin Yurdakul**'den milliyetçilik, **Aydınlanma Çağı** yazarlarından bağımsızlık, özgürlük gibi düşüncelerinin gelişmesinde önemli rol oynamıştır. Kendi çabası ile hafta sonları Fransızca öğrenmiş ve bu sayede Fransız yazarları okumuş ve onların fikirlerini benimsemiştir.

***İstanbul Harp Okulu:** Mustafa Kemal, Manastır Askerî İdadisini bitirdik ten sonra İstanbul'a gelerek Harp Okulunun piyade sınıfına girdi (1899). **Teğmen** olarak mezun oldu.

***İstanbul Harp Akademisi:** Harp Okulundan sonra öğrenimine İstanbul Harp Akademisi, kurmay sınıfında devam etti.

(1902). Derslerinin yanı sıra, ülkenin içinde bulunduğu siyasi durum ve sorunları ile yakından ilgilendi.

Mustafa Kemal, Harp Akademisini **kurmay yüzbaşı** olarak bitirdi (11 Ocak 1905). Böylece orduda görev almaya hazır bir kurmay subay oldu

KONU 3: CEPHEDEN CEPHEYE MUSTAFA KEMAL

(Kurtuluş Savaşı'na-1919- kadar M.Kemal'in askeri başarıları hakkında)

***Şam'a atanması(1905):** İlk görev yeri olarak Şam'a 5. Ordu emrindeki 30. Süvari Alayına atandı.. Burada subaylara askeri bilgiler verecek ve bölgedeki asayişi sağlayacaktı.

Suriye'de bulunduğu sırada yakın arkadaşlarıyla **Vatan ve Hürriyet Derneğini** kurdu (Ekim 1906).

1907'de kolağası olarak Şam 5. Ordu Komutanlığında, oradan da aynı yıl içerisinde Manastır 3. Ordu Komutanlığında görevlendirildi.

***31 Mart Olayı (1909):** İstanbul'da meşrutiyet karşıtlarının çıkardığı 31 Mart Ayaklanması'nı bastırmak ve düzeni sağlamak amacıyla hazırlanan **Hareket Ordusu'nda** kurmay yüzbaşı olarak Mahmut Şevket Paşa ile birlikte görev yaptı.

***Trablusgarp Savaşı (1911):** İtalya'nın Trablusgarp'a saldırması üzerine kaçak yollarla Mısır üzerinden Trablusgarp'a gitti. Mustafa Kemal, Enver Paşa **Derne ve Tobruk'ta** İtalyanlara karşı başarılı savunma savaşları yaptı. Bu başarılarından dolayı Mustafa Kemal binbaşılığa terfi ettirildi.

Balkan Savaşlarının başlamasıyla Trablusgarp'tan ayrılmak zorunda kaldı.1912 yılında İtalyanlarla **Uşi Antlaşması** yapıldı.Bu anlaşmaya göre:

****K.Afrikadaki son toprak parçası Trablusgarp ve Bingazi İtalyanlara verildi.**

-Oniki ada geçici olarak İtalyanlara bırakıldı.

I. BALKAN SAVAŞI(1911-12)

Nedenleri: - Fransız ihtilâlinin etkisi ile milliyetçilik hareketlerinin yaygınlaşması - Rusya'nın Akdeniz'e inmek için Balkan halklarını kışkırtması(**Panslavizm**)

- Osmanlı Devleti'nin Trablusgarp savaşında yenilmesi ve iyice zayıflaması

*** Balkan Devletlerinin Karadağ, Sırbistan, Yunanistan, Bulgaristan 1912 Ekim ayında, Osmanlı Devleti'ne saldırmasıyla savaş başlamıştır. Savaşı Osmanlı Devleti kaybetmiştir. Bu kargaşadan yararlanan Arnavutluk bağımsızlığını ilân etmiştir.

Londra Konferansı (1913)

Balkan Devletleri İle Osmanlı Devleti arasında imzalanmıştır.

- İmroz ve Bozcaada dışındaki adalar Yunanistan'a verildi.
- Midye-Enez hattı Bulgaristan ile sınır kabul edildi.
- Midye-Enez çizgisinin batısındaki topraklar kaybedildi.

II. BALKAN SAVAŞI(1912-13)

Nedeni: - Londra Antlaşmasında Bulgaristan'ın fazla toprak kazanması - Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ'ın Romanya'yı da yanlarına alarak Bulgaristan'a savaş açmaları

Sonucu:

Bulgaristan savaşı kaybedince Osmanlı Devleti'de bu durumdan yararlanarak Edirne ve Kırklareli'yi tekrar geri almıştır. Savaş sonucunda Bulgaristan'la "İstanbul Antlaşması" imzalanmıştır. Buna göre Edirne, Kırklareli, Dimetoka, Osmanlı'ya Kavala ise Bulgaristan'a verildi.

Yunanistan ile de "Atina Antlaşması" imzalanmış, Selanik, Yanya ve Girit adası Yunanistan'a verilmiştir.

NOT: Bab-ı Ali Baskını ile İttihat Terakki Cemiyeti Yönetimi ele geçirerek padişahı etkisiz hale getirdi. 1918'e kadar yönetimde İttihat ve Terakkinin sözü geçti.

***Sofya Askeri Ataşeliğine Atanması:** Mustafa Kemal 1913 yılında Sofya Askeri Ataşeliği'ne atandı . Mart 1914'te yarbaylığa yükseldi.

***Çanakkale Savaşı (1915):** Mustafa Kemal'in askeri yönden tanınmasını sağlayan, I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesindeki savaşlar olmuştur.

Mustafa Kemal Çanakkale Cephesi'nde üstün bir askerlik yeteneği sergileyerek önemli savunmalar yaptı. Mustafa Kemal ve emrindeki

tümen, Anafartalar ve Arıburnu'nda düşmanı ağır bir yenilgiye uğrattı.

***Kafkasya Cephesi(1916):** M.Kemal Çanakkale'deki başarılarının ardından Ruslara karşı mücadele verilen Kafkasya cephesinde 16.Kolordu komutanı olarak görevini sürdürdü. Burada Ruslar karşısında dağınık halde olan birlikleri bir araya getirerek Rusların elinden Muş ve Bitlisi geri almayı başardı.

***Suriye Cephesi(1917):** 7. ordu komutanlığına atandı. Alman komutan ile düştüğü anlaşmazlık sebebiyle istifa etmiş İstanbul'a dönmüştür. 1918 yılında 7.ordunun da bağlı olduğu **Yıldırım Orduları**

Grubuna komutan olarak atanmış,burada Arap ve İngiliz kuvvetlerini durdurmayı başarmıştır.

KONU 4: DÖRT ŞEHİR VE MUSTAFA KEMAL

(M.Kemal'in Fikir Hayatının oluşumunda etkili olan Selanik,Manastır,Sofya ve İstanbul hakkında)

SELANİK

* Selanik siyasi, ekonomik ve kültürel açıdan çevre ülkelerden çok fazla etkilenen bir bölge idi.

* Büyük devletlerin yayılma ve nüfuz alanlarının en çok etkilediği Selanik şehri aynı zamanda Balkan milletlerinin Osmanlı'ya karşı ayaklanmalarına da merkezlik yapmıştır.

*M.Kemal 1907 askeri görevle geldiği Selanik'te burada faaliyet halinde bulunana **İttihat ve Terakki Cemiyetine** katıldı. İttihat ve Terakki Cemiyetinin çalışmaları sonucunda **II.Meşrutiyet** ilan edildi.(1908)

*Bir müddet sonra M.Kemal ordunun siyasetten ayrılması gerektiğini düşündüğünden ve İttihat ve Terakki ile olan fikir uyuşmazlıkları sebebiyle cemiyetten ayrıldı.

MANASTIR

* Mustafa Kemal Askeri idadide öğrenim görmek üzere geldiği Manastır'da vatan ve hürriyet şairi Namık Kemal, Türkçülüğü savunan Mehmet Emin Yurdakul ile tanıştı.

*M.Kemal'in tarih bilincinin gelişmesinde öğretmeni **Mehmet Tevfik Bey**'in rolü büyüktür.

*Burada bazı Fransız düşünürlerinin eserleriyle tanıştı. Kim bu Fransız düşünürler? (J.J Rousseau, Montesquieu, Voltaire)

* 1897 Türk-Yunan Savaşı-savaşta başarılı olunmasına rağmen barış masasında istenilenin alınamaması M.Kemal'i derinden etkiledi.

İSTANBUL

*M.Kemal'in başkente ilk gelişi eğitim amaçlıdır Harp Okulu ve Harp Akademisi.

* M.Kemal, İstanbul devletin başkenti olduğu için devletin içinde meydana gelen her türlü gelişmeyi,ayrıca Avrupadaki gelişmeleri de yakından takip edebilmiştir.

SOFYA

*Mustafa Kemal, 27 Ekim 1913'te Sofya Askeri Ateşeliği'ne atanmıştır. Balkanların ekonomik, politik ve sosyal ortamında bütün azınlıkları, dış güçleri, bunların emellerini ve çeşitli dinleri tanımış; bu büyük karışıklık ortamında kendini yetiştirmişti. Sofya da meclis toplantılarına katılmış ve meclisin işleyişi hakkında fikir sahibi olmuş. TBMM yi açınca bu bilgilerden yararlanmıştı.

KONU 5: MUSTAFA KEMAL LİDERLİK YOLUNDA

ATATÜRK'ÜN ÇEŞİTLİ ÖZELLİKLERİ VE YÖNLERİ:

Vatanseverliği: Ulusu için her şeyi yapmasıdır. "Ben icap ettiği zaman en büyük hediyem olmak üzere canımı vereceğim." Sözü buna örnektir.

İdealistliği: Hedeflerine ulaşmak için yılmadan çalışmaktır- vazgeçmemektir. "Hizmet edenler namus vazifelerini ifa etmiş olmaktan başka bir şey yapmamışlardır." diyerek belirtmiştir.

İleri Görüşlülüğü: Geleceği doğru tahmin etmektir. İstanbul'da İtilaf donanmalarını görünce : " Geldikleri gibi giderler." buna örnektir.

Çok Cepheliliği (Yönlülüğü): Değişik alanlarda bilgili ve etkili olmasıdır. M. Kemal iyi bir asker, yönetici ve liderdir.

Mantıklılığı: Yaptığı işlerde mantık kurallarına uymasındır. Büyük ve gereksiz hayallere kapılmamaktır.

Gurura ve Ümitsizliğe Yer Vermemesi: Yaptıkları işlerle gururlanmaz. Kurtuluş Savaşını kazandığında "Savaşı Türk Milleti kazanmıştır." demiştir

Hakikati Arama Gücü: Gerçekleri araştırmasıdır.

Yaratıcı Zihniyeti: Yeni fikirler ortaya koyabilmesidir.

Devrimcidir: Yeniliklere açık olmasıdır. (İnkılapçı)

Akıl Ve Bilime Önem Vermesi: Atatürk akıl ve bilime her zaman öncelik vermiştir. "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir." demiştir.

Sabırlı ve Kararlıdır-Açık sözlüdür-- Sanatseverdir:

Disiplinlidir--Barışçı Olması.

ÜNİTE 2: MİLLİ UYANIŞ:YURDUMUZUN İŞGALİNE TEPKİLER

KONU 1: OSMANLI DEVLETİ HANGİ CEPHEDE?

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI (1914-1918)

Birinci Dünya Savaşı'nın Genel Sebepleri:

- ✓ Fransız İhtilalı'nın Etkisi
- ✓ Hammadde Ve Pazar Arayışı Sonucunda Ortaya Çıkan Sömürgecilik Yarışı
- ✓ Devletlerin Bloklara Ayrılması Ve Silahlanma Yarışı

Özel Sebepler:

İngiltere: Almanların güçlenmesini engellemeye çalışmıştır. Amacı sömürgelerini korumaktır. Ortadoğu'daki zengin petrol yataklarına göz dikmiştir.

Almanya: Siyasal birliğini geç kurduğundan sömürgecilik yarışına geç katılmıştır. Sömürgecilik yarışında İngiltere'ye karşı rekabete girmiştir. Amacı sömürge elde etmektir.

İtalya: Balkanlarda üstünlük Kurmaya çalışmaktadır. Henüz yeni gelişmektedir. Büyük devletlerin desteğine ihtiyaç duymaktadır.

Avusturya - Macaristan: Rusya'nın Balkanlardaki faaliyetlerinden rahatsızdır. Balkanlardaki konumunu korumak amacındadır. Osmanlı Devleti gibi nüfusu farklı millet ve mezheplerden oluşmaktadır.

Fransa: 1789'da gerçekleşen ihtilal sadece bu ülkeyi değil tüm dünyayı derinden etkilemiştir. Avrupa'da 1815 Viyana Kongresi ile sınırlar yeniden çizilmeye başlamıştır.

Almanya'ya kaptırdığı kömür yatakları bakımından zengin olan Alsas-Loren bölgesini geri almak istemektedir.

Rusya: Panslavizm politikası izleyerek Balkanlardaki etkinliğini artırmak ve sıcak denizlere inmek istemektedir. Boğazları almak en büyük arzusudur. Balkanlarda Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ile ters düşmektedir.